Проповідь на день пам’яті святителя Івана Золотоустого

✠ Віктор Бедь,
єпископ Мукачівський і Карпатський,
керуючий Мукачівсько-Карпатською єпархією
Православної Церкви України

м. Ужгород, 13 листопада 2025 р.

Возлюблені у Христі брати й сестри!

Дорогі наші українські воїни-захисники!

Сьогодні, 13 листопада, Свята Православна Церква вшановує одного з найбільших своїх учителів — святителя Івана Золотоустого, архиєпископа Константинопольського, приклад непохитної віри, духовної мужності та істинної пастирської любові.

Хоча святитель завершив своє земне життя 14 вересня 407 року, у день Воздвиження Чесного Хреста Господнього, Церква через величність свята перенесла день його основного вшанування на сьогодні — 13 листопада.

Також ми звершуємо його пам’ять 27 січня (перенесення мощів), і разом із святими Василем Великим та Григорієм Богословом — 30 січня, у день вселенських святителів.

Дитинство, освіта і шлях до служіння

Святий Іван народився у 347 році в Антиохії, тодішній столиці Сирії, у родині воєначальника. Він отримав блискучу християнську та філософську освіту, працював адвокатом, але Господь привів його до чернецтва й священства — до служіння, без якого неможливо уявити історію Вселенської Церкви.

Саме в Антиохії розкрився його неперевершений дар проповіді. Його слово було не просто красномовним — воно було вогненним, проникненим благодаттю, здатним оновлювати серця. Не випадково вже за життя його назвали Золотоустим — і це найменування закріпила за ним у V столітті вся Христова Церква. До сьогодні він залишається єдиним святим, що носить таке почесне ім’я.

Проповідник істини, що не боявся влади

Коли у 397 році, після смерті архиєпископа Нектарія, Константинопольська кафедра спорожніла, імператор Східної Римської імперії Аркадій разом із духовенством одностайно обрали пресвітера Іоана на престол архиєпископа. А вже 26 лютого 398 року святий Іван був урочисто поставлений на Константинопольську архиєпископську кафедру. Однак високий сан не змінив його смирення, подвижництва та суворості до самого себе.

Він, подібно до святителя Василія Великого, склав чин Божественної літургії, який ми звершуємо й нині. Його молитви стали частиною молитовного дихання Церкви.

Та праведне слово завжди ранить зло. святий Іван не мовчав про людські пороки, несправедливість і зловживання влади. Він викривав гріх — і тому був підданий гонінням, неправдивим осудам, приниженню й вигнанню.

Страждання вигнання — і перемога у Христі

У 404 році, просто у день святої Пасхи, архипастир був заарештований на богослужінні. Потім його неодноразово відправляли в далекі заслання. Знесилений хворобами та жорстоким поводженням конвою, він спочив у Бозі 14 вересня 407 року.

Його останні слова стали духовним заповітом для всіх християн:

- *«Слава Богу за все!»*

Сучасний вимір: Україна, війна, правда і наші герої

Життя святителя Івана Золотоустого є надзвичайно близьким для нашого народу сьогодні — в умовах російсько-української війни 2014–2025 років, коли українці проходять шлях випробувань, страждань, переслідувань і героїчної боротьби за Правду та Свободу.

Як святитель Іван Золотоустий не мовчав про зло у свої часи, так і ми не маємо права мовчати про російську агресію, про злочини проти нашої держави, про знущання над людьми та вірою, які несе рашистська ідеологія «русского міра».

Наші українські воїни-захисники сьогодні стоять на передовій — так само, як святий Іван стояв на передовій духовної боротьби. Їхня мужність, їхня самопожертва, їхня любов до України — це сучасна євангельська наука, жива проповідь, яка торкає серця більше, ніж будь-які слова.

Українські воїни-захисники — як святитель Золотоустий — кажуть життям:

- *“Слава Богу за все!”*

– навіть проходячи через хрест війни.

Молитва

Святителю, отче Іване Золотоустий, вчителю Вселенської Церкви, поборнику істини й мужності, моли Бога за нас, за наш український народ, за наших воїнів-захисників, за перемогу України над ворогом, за мир і свободу, за справедливість і правду у нашій державі.

Амінь.

Слава Ісусу Христу! Слава Україні! Героям Слава!